

Fråga inte längre vad staten kan göra för
idrottsrörelsen, utan vad idrottsrörelsen kan
göra för staten.

Har New Public Management förändrat statens syn på den
ideella idrottsrörelsen?

Abstract

This thesis investigate if the application of New Public Management organization theory in Swedish bureaucracy has influenced the states perception of non-profit organizations. The focus is on the non-profit sports association Riksidrottsförbundet. The method used for the thesis was a qualitative deep read of all official government investigations (spanning from year 1957 to 2008) concerning financial aid to Swedish non-profit sports clubs, which are all distributed through Riksidrottsförbundet. The report “Strategi 2025”, produced by Riksidrottsförbundet was also studied to achieve a deeper understanding of both sides of the relationship. The focus of the thesis is mainly on perceptions held by the state and Riksidrottsförbundet - and if their relationship have developed and shifted over time. The results shows no or little evidence of New Public Management philosophy itself causing a shift in perceptions. However some trends that are in line with New Public Management philosophy can be observed. These are foremost: higher demands by the state for measurability, professionalism and an increased perception on the states part of being a consumer buying a service. A diminishing interest by the state in the intrinsic values of being a non-profit organization can also be observed.

Nyckelord: New Public Management, Riksidrottsförbundet, Non Profit, Sports, public funding,

Antal ord: 9976

Innehållsförteckning

1 Inledning.....	1
1.1 Syfte och frågeställning.....	3
1.2 Disposition.....	3
1.3 Metod.....	4
1.4 Material	5
1.5 Teori.....	5
1.5.1 Beskrivande idéanalys	5
1.5.2 New Public Management.....	6
1.6 Begrepp.....	6
1.6.1 Den svenska ideella idrottsrörelsen	6
1.6.2 Riksidrottsförbundet	6
1.6.3 Svenska staten.....	7
1.6.4 Det implicita kontraktet	7
1.6.5 New Public Management.....	8
1.7 Utredningar och Centrum för idrottsforskning.....	8
1.7.1 Statens offentliga utredningar	9
1.7.2 Centrum för idrottsforskning.....	9
2 Statens idrottsutredningar 1957-2008.....	10
2.1 1957 års idrottsutredning	10
2.1.1 Sammanfattning av 1957 års idrottsutredning.....	11
2.2 1969 års idrottsutredning	11
2.2.1 Sammanfattning av 1969 års idrottsutredning	13
2.3 1998 års idrottsutredning.....	13
2.3.1 Sammanfattning 1998 års idrottsutredning:.....	15
2.4 2008 års idrottsutredning.....	15
2.4.1 Syftet med idrottsstödet.....	16
2.4.2 Förvaltningslagen.....	17
2.4.3 Utvärderingar av stödet.....	18
2.4.4 Sammanfattning av 2008 års idrottsutredning.....	18
3 Strategi 2025.....	19
3.1.1 Idrottens föråldrade ”kärnlogik”	19
3.1.2 Jämställdheten och skolan.....	20
3.1.3 Konkurrens inom befintliga strukturer.....	21

4 Slutsats	22
4.1.1 Den ideella idrottsrörelsens tre faser.....	23
4.1.2 Vad kan den ideella idrottsrörelsen göra för staten?.....	24
5 Referenser.....	26

1 Inledning

Professor Jan Lindroth (i idrottshistoria vid Stockholms Universitet) hävdar att idrotten kan ses på två sätt – antingen som en avspeglning av samhället (avspeglings teorin), eller något som fritt väljer sina egna vägar (autonomiteorin). Han fortsätter med att säga att sanningen förmodligen ligger någonstans mellan dessa motpoler med att de stora trenderna sätts av samhället, men att idrottens funktionärer har friheten att välja lösningar på frågor av mer kortsiktig och ”intern” karaktär. För att kunna yttra sig om idrottens framtid måste man alltså ha en uppfattning om hela samhällets inriktning och utveckling – just därför är idrottsrörelsen ett ”samhälle i miniformat” som kan hjälpa oss att tydligare urskilja samhällstrender och förändringar i samhällsprinciper. (SOU 1998:33 s. 10)

På 1980-talet växte nya idéer fram om hur den offentliga sektorn skulle organiseras. Resultatet är det som ofta benämns som ”New Public Management” (New Public Management, NPM - Hood 1998; Pollitt & Bouckaert 2000), och som i korta övergripande drag kan beskrivas som idén om att den offentliga sektorn skall styras enligt samma principer som privata företag. Resultatmätning, rationalisering och effektivitet är värden som premieras. Denna filosofi ledde vidare till övergången från ”välfärdsstat” till ”välfärdssamhälle”. Målet att ha en skattefinansierad välfärd förändrades inte, men däremot förändrades synen på vem som *kan* och kanske även vem som *bör* producera denna välfärd. I välfärdsstaten är staten både finansiär och producent, medan i välfärdssamhälle är staten finansiär men inte nödvändigtvis producent. Välfärden i ett välfärdssamhälle produceras således av en kombination av stat, privata företag och ideella föreningar.

Mot denna bakgrund är jag intresserad av att undersöka om New Public Management har förändrat statens syn på ideella föreningar i Sverige, med fokus på den svenska idrottsrörelsen. Anledningen till varför just den ideella idrottsrörelsen står i fokus för denna uppsats är att det är den största folkrörelsen i Sverige, samt att den är mycket väldokumenterad. Dess förhållande till staten gör den också mycket intressant, där det ständigt finns en motsättning mellan de ideella föreningarnas autonomi och statens krav på uppföljning av skattepengar. Det är som Professor Jan Lindroth beskriver det – ”ett samhälle i miniformat” (SOU 1998:33 s. 10), och därför intressant och värdefullt att studera.

Jag har genom mitt egna engagemang i idrottsrörelsen hört många, mer seniora engagerade, berätta om vad de upplever som en stor förändring i idrottsrörelsen. De beskriver det som att det framför allt är en förändring i frågan om vad idrottsrörelsens syfte är. Detta är naturligtvis att betrakta som anekdotisk bevisföring, men likväl har det väckt min nyfikenhet, vilket är anledningen till att jag nu tar mig

an att försöka belägga om denna förändring verkligen äger rum, och isåfall hur den skall förstås.

Då den ideella idrottsrörelsen skapar något som är av nytta för samhället med hjälp av offentliga medel borde den också, precis som andra liknande verksamheter, påverkas av åsiktsförskjutningar rörande samhällets produktionsförhållanden av välfärdstjänster. Jag har själv som aktiv inom idrottsrörelsen hört det talas mycket om idrottsrörelsens förträfflighet på just två områden. Egenvärdet i att det organiseras som en ideell folkrörelse, samt för dess hälsofrämjande effekter hos utövarna. Men när en organisationsfilosofi så som New Public Management får fäste i samhället så finns det skäl att tro att det även kommer att påverka den ideella idrottsrörelsen – och egentligen alla ideella rörelser som arbetar för att främja något som anses ligga i samhällets intresse och välfärd.

Om man ser idrottsrörelsen ur ett ”New Public Management-perspektiv”, så bör staten endast ”köpa” (köpa i den mening att de ger bidrag till verksamheten) tjänsten (hälsofrämjande träning) av den ideella idrottsrörelsen om det är de som producerar tjänsten effektivast. Och för att kunna veta om den ideella idrottsrörelsen är den effektivaste producenten av denna välfärdstjänst så behöver staten i högre utsträckning än tidigare utforma verktyg för att kunna mäta effektivitet. New Public Management-logiken påbjuder att om en annan aktör förmår producera en liknande välfärdstjänst till ett lägre pris så bör staten istället köpa tjänsten av den aktören. Här skulle dock förmodligen många invända med att hävda det finns ett egenvärde i att idrottsrörelsen i Sverige organiseras just ideellt, men problemet uppstår i en förvaltningskultur där det i enlighet med New Public Management-logik krävs mätbarhet, när själva organisationsformen är ett omätbart värde. Dock verkar inte en New Public Management-logik tillämpas fullt ut på denna typ av välfärdstjänst eftersom ideella Riksidrottsförbundet har fortsatt monopol när det kommer till att fördela statens samtliga bidrag till idrotten. Men det finns många inom den ideella idrottsrörelsen som hävdar att denna monopolsituation inom den organiserade idrotten håller på att förändras och jag ämnar undersöka om det är sant, eller om det grundar sig i missuppfattningar. Fokus ligger främst på om det har skett en åsiktsförskjutning från statens sida, i det att staten i större utsträckning än tidigare anser sig vara köpare av en välfärdstjänst, där det inte läggs stor vikt vid organisationsformen i ”produktionen av tjänsten” så länge köparen (staten) får vad de önskar och anser sig köpa (välfärd). Med andra ord, tycker inte staten längre att det finns ett egenvärde i en ideell idrottsrörelse?

Genom att göra en idéanalys på tidigare idrottsutredningar och andra policydokument hoppas jag kunna åskådliggöra vilken syn och vilka förväntningar som har funnits, och som nu finns, från politiskt håll på den ideella idrottsrörelsen – och hur den har förändrats över tid.

1.1 Syfte och frågeställning

Många forskare verkar vara av uppfattningen att omvälvande förändringar är pågående inom den ideella idrottsrörelsen. Detta har belagts av vissa, och det har spekulerats av andra – men i genomgången av materialet för denna uppsats har det inte funnits något material där en motsatt åsikt har presenterats.

Syftet med denna uppsats är att försöka erbjuda en ny infallsvinkel, ett nytt sätt att betrakta denna förändring. Genom försöka se dessa förändringarna inom den ideella idrottsrörelsen som konsekvenserna av ett nytt tankesätt i den svenska byråkratin (New Public Management), snarare än en förändring som ideella föreningar själva har tagit initiativ till, så kan förhoppningsvis denna uppsats bidra till att öka förståelsen för den förändring som nu kan skönjas av många.

Syftet är att bidra med en uppsats som är lättförståelig, kan komma att ge insikter, samt vara angelägen även för icke-statsvetare att läsa. Just därför tar uppsatsen formen av en översikt över tillgängligt material, med en statsvetares perspektiv och analytiska verktyg.

Min frågeställning tar sin utgångspunkt i frågor gällande värddeförskjutningar både i samhället och i den ideella idrottsrörelsen. Det som ställs i fokus är om New Public Management har förändrat synen på ideella föreningar, och då med huvudsaklig inriktning på ideella idrottsföreningar – även om slutsatserna kan vara tillämpliga för andra typer av ideella föreningar.

Har New Public Management påverkat statens förhållande till den ideella idrottsrörelsen?

1.2 Disposition

Uppsatsen är uppdelad i fyra delar. I första delen presenteras syfte, metod, material, teori och begrepp.

Andra delen består av en idéanalys av fyra statliga idrottsutredningar (SOU: 1957, 1969, 1998, 2008), där statens stöd till idrotten diskuteras.

Den tredje delen är en idéanalys av Riksidrottsförbundets strategidokument ”Strategi 2025”, där det också anläggs ett beskrivande idéanalytiskt perspektiv.

I den fjärde delen presenteras sedan slutsatsen, det vill säga, om och isåfall hur, det har skett en förskjutning i synen på ideella idrottsföreningar till följd av New Public Management-filosofins genomslag i den svenska byråkratin.

1.3 Metod

För denna uppsats används främst de statliga idrottsutredningarna från år 1957, fram till den senaste som lämnades till regeringen år 2008. Syftet med att använda de statliga idrottsutredningarna är för att kunna fånga upp vilka syn som funnits från statens sida på relationen mellan stat och den ideella idrottsrörelsen vid tiden för respektive utrednings tillkomst.

Utredningarna har lästs med ett idéanalytiskt perspektiv, där syftet har varit att försöka lyfta fram de underliggande idéerna och föreställningarna från statens sida. Citat lyfts ofta fram för att styrka idéerna och föreställningarna som blottläggs genom djupläsningen. Dessa idéer jämförs sedan gentemot en idealtyp av New Public Management-logik, för att kunna utröna i vilken utsträckning de överensstämmer. Idealtypen för ett New Public Management-perspektiv på den ideella idrottsrörelsens område, redogörs för under avsnittet begrepp.

Statliga idrottsutredningar från tiden innan New Public Managements genomslag är inkluderade för att se ifall någon New Public Management-logik redan funnits implicit i idrottsrörelsen. Detta för att kunna avvärja att missa implicita idéer som har funnits i den ideella idrottsrörelsen under längre tid än sedan 1980-talet. Även om fokus för uppsatsen ligger på om en förändring har skett sedan New Public Managements intåg på 1980-talet, så kan det inte uteslutas att en förändring kan ha inletts tidigare och av helt andra anledningar. Därför väljs ett längre perspektiv för att kunna utesluta det.

Vidare så analyseras på samma sätt, även Riksidrottsförbundets strategidokument ”Strategi 2025”. Detta är relevant då en av uppsatsens premisser är att Riksidrottsförbundet handlar i självbevaringsdrift för att behålla sin monopolställning gällande idrottsverksamhet i Sverige. Detta resonemang vidareutvecklas i avsnittet om Riksidrottsförbundets strategidokument - ”Strategi 2025”.

Extra tyngdpunkt läggs vid utredningar efter 1980-talet, inkluderat strategidokumentet ”Strategi 2025”, eftersom det är där som åsiktsförskjutningar bör kunna observeras. Idrottsutredningarna innan 1980-talet är med endast för att kunna etablera en utgångspunkt, en ”standard”, ifrån vilken avsteg klassas som förändringar. Därför är styckena om idrottsutredningarna före 1980-talet mindre omfattande, och därför kortare. Dock kan dessa tidigare idrottsutredningar även komma att bidra med andra insikter som kan vara värdefulla för uppsatsen.

1.4 Material

Materialet består av fyra statliga idrottsutredningar: ”SOU 1957:41 - Idrotten och Samhället, betänkande om statens stöd åt idrott och friluftsliv”, ”SOU 1969:29 – Idrott åt alla”, ”SOU 1998:33 – Historia – Ekonomi – Forskning, fem rapporter om idrott”, ”SOU 2008:59 – Föreningsfostran och tävling, en utvärdering av statens stöd till idrotten”.

Även Riksidrottsförbundets strategidokument ”Strategi 2025” står som underlag för denna uppsats. Materialet är avgränsat så att endast det som anses vara av relevans för frågeställningen har tagits med och analyserats ur ett idéanalytiskt perspektiv. Dessa statliga utredningar är mycket omfattande och därför är avgränsningen gjord till att endast omfatta de styckena ur utredningarna som dels handlar om synen på den ideella idrottsrörelsens autonomi, och dels på det statliga bidragsgivandet. Risken finns att man genom denna metod tillämpar omedveten selektering och lyfter fram det som man själv anser vara av intresse för bevisandet av sin tes, där andra kanske skulle välja att lyfta fram helt andra stycken ur materialet. Detta är en kritik som nästan alltid finns att lyfta när det kommer till kvalitativa arbeten, men genom grundlig och noggrann läsning och med idéanalytiskt perspektiv kan man minimera risken för denna omedvetna selektering. (Esaiasson, Gilljam, Oscarsson, Wängnerud, 2012, s. 220-221).

1.5 Teori

Teorier som har använts för denna uppsats är beskrivande idéanalys och New Public Management.

1.5.1 Beskrivande idéanalys

Teorin som används för denna kandidatuppsats är en beskrivande idéanalys (Beckman 2005 s. 49-55). Materialet djupläses ur ett beskrivande idéanalytiskt perspektiv, för att försöka att bryta ut vilka idéer som är närvarande i materialet. En beskrivande idéanalys har som syfte att erbjuda en ny insikt i redan skriven text. I denna uppsats bryts materialets idéer ut för att sedan kunna jämföras gentemot de idéer som finns i en idealtyp av New Public Management-logik (Esaiasson, Gilljam, Oscarsson, Wängnerud, 2012, s. 139-143). Förhoppningen att nya slutsatser kommer att kunna dras – som förhoppningsvis kommer att kunna erbjuda en ny syn på hur materialet kan förstås.

1.5.2 New Public Management

New Public Management är en teoribildning gällande offentlig förvaltning, men en förklaring av denna teoribildning är i denna uppsats förlagd till nästkommande avsnitt om ”begrepp”. Detta då det är ett väldigt centralt begrepp och därför är viktigt att definiera hur det skall förstås inte bara som teori utan främst som ett begrepp i denna uppsats.

1.6 Begrepp

Här presenteras flertalet av uppsatsens centrala begrepp.

1.6.1 Den svenska ideella idrottsrörelsen

Den svenska ideella idrottsrörelsen är ett begrepp som är väldigt spretigt och svåravgränsat. På frågan om vad som räknas som idrott, ideellt eller för den delen svenskt, skulle olika personer kunna ge många olika svar – och skillnaderna över generationsgränserna är även de stora (SOU1998:33 s. 65). I denna uppsats avgränsas *den svenska ideella idrottsrörelsen* till att innefatta alla de organisationer som erhåller stöd av den svenska staten i egenskap av att de bedriver idrott i Sverige. Det är: *Sveriges riksidrottsförbund, Sveriges Olympiska Kommitté, Friluftsförbundet, Sveriges Sportfiske- och Fiskevårdsförbund, Svenska Livräddningssällskapet-Simförbundet, Svenska pistolskytteförbundet, Svenska Båtunionen samt Cykelförbundet*. Där Sveriges Riksidrottsförbund samlar enskilt störst andel av de idrottsaktiva i Sverige. (RF, 2017).

1.6.2 Riksidrottsförbundet

Riksidrottsförbundet bildades 31 maj 1903 och är en paraplyorganisation för den svenska ideella idrottsrörelsen. 2017 har RF tre miljoner medlemmar spridda över 22 000 föreningar. Riksidrottsförbundets uppgift är att ”stödja, leda och företräda idrotten” (RF, 2015). Och detta genom att ”företräda svensk idrott i kontakten med myndigheter, politiker och samhället i övrigt.”, ”fördela statens anslag till idrottsrörelsen.”, ”stimulera idrottsförbundens utveckling både när det gäller själva idrotten, men också kunskapsmässigt.”, ”samordna arbetet med idrottens värdegrundsfrågor.”, ”bevara det idrottshistoriska arvet.”(RF, 2015). Riksidrottsförbundet är en central aktör i denna uppsatsen och det är framför allt dess förhållande gentemot den svenska staten som avhandlas.

1.6.3 Svenska staten

I denna uppsats avser begreppet ”den svenska staten”, eller endast ”staten” den offentliga centralmakten i Sverige, men även kommuner, trots att de är egna juridiska personer till följd av det kommunala självstyret som tillämpas i Sverige. Anledningen till detta är att inte förvirra läsaren i onödan, då stödet till idrottsrörelsen är spritt över både stat och kommun, dock med det kommunala ansvaret delegerat av den offentliga centralmakten (så som exempelvis uppförandet och underhållet av idrottsanläggningar som sedan år 1969, med få undantag, är en kommunal angelägenhet). Dock är det i de flesta fall, de anslag som kommer ur riksdagens budget som avses.

1.6.4 Det implicita kontraktet

De två ledande parterna för organiserad idrott är staten och idrottsrörelsen. De båda parterna eftersträvar samarbete vilket kan komma båda parterna till nytta, men två motsatta intressen kolliderar i detta samarbete. Staten - som finansiär, önskar statlig styrning i demokratins namn och idrottsrörelsen autonomi som en del av föreningsfriheten. Dessa båda principer kom dock att tillgodoses i det ”implicita kontraktet” som stegvis växte fram mellan staten och idrottsrörelsen under 1930-talet. Detta kontrakts innebörd beskrivs kärnfullt i följande längre citat ur 1998 års idrottsutredning:

”[O]m bara idrottsrörelsen kunde visa upp en för statsmakten positiv utveckling i takt med tiden och samhällsutvecklingen kunde statsmakten acceptera förekomsten av såväl omfattande ekonomiska medel som en relativt omfattande autonomi för de fria organisationerna. För statsmakten blev mer explicit styrning helt enkelt inte nödvändig så länge som idrottsrörelsen självmant kunde uppvisa en dynamisk förmåga och ett samhällsansvar.” (SOU 1998:33 s. 93)

Detta implicita kontrakt var endast möjlig att träffa om idrottsrörelsen var väl organiserad, vilket skedde successivt genom idrotternas specialidrottsförbunds upptagning i Riksidrottsförbundet - vilket under 1930-talet hade kommit att omfatta de flesta idrotter. Det implicita kontraktets träffande sammanföll med en kraftig ökning av anslagen till idrottsrörelsen. ”Sammantaget var det under 1930-talet som det skapades ett ömsesidigt beroende mellan staten och idrottsrörelsen. Medan idrottsrörelsen blev beroende av statliga medel och därmed tvingad att acceptera ett visst mått av statligt inflytande, blev staten beroende av den sakkunskap och verksamhet som fanns inom de icke-statliga förbunden.” (SOU 1998:33 s. 94-96).

I denna uppsats är begreppet ”det implicita kontraktet” definierat som det föränderliga förhållandet mellan stat och den självständiga ideella idrottsrörelsen.

1.6.5 New Public Management

Under 80-talet växte nya idéer fram om hur man skulle organisera den offentliga sektorn. Den så kallade "New Public Management"-filosofin fick stort genomslag i Sverige och la grunden för det som ofta har kallats övergången från välfärdsstat till välfärdssamhälle. Målet, att tillhandahålla allmän skattefinansierad välfärd för alla medborgare förändrades inte, men tanken om vem som ska producera denna välfärd gjorde däremot det. Genom att låta privata företag producera välfärdstjänster, och genom att omorganisera de statliga och kommunala tjänsterna i organisationsformer hämtade från främst näringslivet så menade förespråkarna att man kunde öka effektiviteten och minska kostnaderna i produktion av välfärd (Comparative Public Management Reform) (Pollitt, Bouckaert, 2000)

I New Public Management finns det två huvudmodeller – entreprenad- eller kundvalsmodell. I entreprenadmodellen beställer den offentliga sektorn en tjänst från privat sektor i enlighet med ett av parterna slutet avtal. I kundvalsmodellen är det medborgaren själv som väljer var man väljer att "köpa" tjänsten (hos godkända producenter) och man har då "med sig" en summa pengar som staten tillhandahåller. I denna uppsats är det entreprenadmodellen som ligger till grund för begreppet New Public Management, detta då staten "köper in" en tjänst av idrottsrörelsen och "betalar" för den i form av bidrag (Hartman, 2011). I denna uppsats används en idealtyp av New Public Management för att tjäna som en fast punkt att jämföra Riksidrottsförbundets och statens eventuella förändringar gentemot.

I denna uppsats används en idealtyp av new public management-styrd stat som främst fokuserar på hur staten uppfattar sig själv som konsument. Idealtypens främsta karaktäristika är att staten inte ser något egenvärden i organisationsformen. I detta fallet gäller det den ideella idrottsrörelsen. Det finns för staten i denna idealtyp endast en parameter för att värdera dess nytta, och det är i detta fallet vad den ideella idrottsrörelsen producerar för värde för staten. Om staten är villig att köpa en tjänst från en extern aktör, så är det framför allt priset och kvaliteten som blir vägledande för vilken aktör som väljs. Staten är endast konsument och den externa aktören agerar leverantör. Staten är också noga med uppföljning för att säkerställa att tjänsten man betalar för också är tjänsten man får. Staten är inte främmande för att byta leverantör, eller konkurrensutsätta marknaden.

1.7 Utredningar och Centrum för idrottsforskning

1.7.1 Statens offentliga utredningar

Det finns en hel del forskning på idrott av från olika aktörer. Staten har producerat flera omfattande idrottsutredningar, som förtjänstfullt summerar den (vid tiden för utredningen) senaste idrottsforskningen för att försöka få en helhetsbild över idrottsrörelsen. Det är därför huvudfokus i denna uppsats kommer vara dessa idrottsutredningar, just för det överblickande perspektiv de skänker.

1.7.2 Centrum för idrottsforskning

”Centrum för idrottsforskning (CIF) är en svensk organisation som har ett uppdrag av svenska regeringen att initiera, samordna, stödja och informera om forskning inom idrott.” - Centrum för idrottsforskning, 2017

Centrum för idrottsforskning har till uppgift att fördela anslag till till forskningsprojekt, samt att publicera dessa resultat i tidningen ”Svensk Idrottsforskning. Sedan 2010 har Centrum för idrottsforskning även haft uppgiften att ansvara för ”uppföljning av svenska statens stöd till idrotten” (Centrum för idrottsforskning, 2017). Att staten skulle återta ansvaret för denna uppföljning föreslogs i 2008 års idrottsutredning (SOU2008:33 s. 43), och denna uppgift ”innebär att [centrum för idrottsforskning] gör en fortlöpande bevakning av det statliga idrottsstödet betydelse utifrån ett antal indikatorer, tematiska fördjupningsstudier i teman som regeringen bestämmer samt bevakning av forskningsresultat med relevans för statens stöd till idrotten.” (Centrum för idrottsforskning, 2016).

Forskning från Centrum för idrottsforskning citeras ofta i de offentliga utredningarna och är därför värd att nämnas. Men dock är deras forskning ofta smal och tämligen avgränsad, och lämpar sig därför dåligt om syftet är att skaffa sig en mer övergripande bild. Därför kommer deras forskning inte användas direkt i denna uppsats – men däremot ofta indirekt genom att de citeras i idrottsutredningarna.

2 Statens idrottsutredningar 1957-2008

2.1 1957 år idrottsutredning

”Den 31 mars 1955 bemyndigade Kungl. Maj:t chefen för handelsdepartementet att tillkalla högst fem sakkunniga för att verkställa utredning och avge förslag beträffande formerna för statens ekonomiska stöd åt idrott och friluftsliv.” (SOU1957:41 s. 5). Utredningen tog namnet ”Idrottsutredningen” och syftade främst till att inhämta information om hur den ideella idrottsrörelsen var organiserad vid den givna tidpunkten. 1957 års idrottsutredning innehåller även mycket ekonomisk fakta och syftar till att ge en översikt över hur bidragen fördelas av Riksidrottsförbundet. Det statliga idrottsstödet syfte sammanfattas i följande längre urdrag ur utredningen:

”[Det statliga idrottsstödet] skall användas till understödande av enskilda föreningar i deras idrottsliga verksamhet, oavsett huruvida föreningarna är anslutna till riksförbundet eller ej, med rätt för riksförbundet att använda medlen jämväl till anskaffande (genom riksförbundet) av idrottsmateriel åt ifrågavarande föreningar samt till bidrag för täckande av föreningarnas utgifter för hyra av träningslokaler, inköp av träningskort och därmed jämförliga ändamål.” - SOU1957:41 s. 10

Anmärkningsvärt är att Riksidrottsförbundet ännu inte äger monopol på statens idrottsstöd, utan istället så förordas att statens uppgift är ”understödande av enskilda föreningar i deras idrottsliga verksamhet” (SOU1957:41 s. 10). Följaktligen tyder ovanstående på att staten endast ser det som sin uppgift att stötta och förbättra möjligheten för den ideella idrottsrörelsen. Visionen verkar vara att den ideella idrottsrörelsen skall vara självgående och självfinansierande i så hög utsträckning så möjligt, och att endast där det ideella engagemanget brister ska staten kliva in. ”[A]tt understöd främst skall lämnas till sådana idrottsgrenar, vilka är i behov därav och vilkas utövare i allmänhet tillhör de mindre bemedlade samhällsklasserna”, samt ”att understöden i främsta rummet skall avse att utgöra en sporre till självverksamhet” (SOU1957:41 s.11). Dessa båda att-satser tydliggör vilken syn och idé staten har för idrotten. Dock utgör dessa två att-satser endast riktlinjer för hur bidrag skall delas ut, men varför det är statens angelägenhet att stötta idrotten överhuvudtaget framkommer i mindre utsträckning. Dock kan man i en av att-satserna ana grundtanken bakom stödet, ”att understöden företrädesvis bör tillgodokomma sådana idrottsgrenar, som kan anses särskilt ägnade att främja en sund kroppslig utveckling av befolkningen” (SOU1957:41 s.11). Således är det för att främja den sunda

kroppsliga utvecklingen, som staten bör ge stöd – och då främst för att främja den kroppsliga utvecklingen för dem som utan statens stöd inte skulle haft råd att idrotta. Denna tanke om att staten endast bör stödja idrottsrörelsen i syfte att utgöra en form av fattigdomsstöd, det vill säga - att underlätta för idrottsrörelsen att etablera verksamhet där det finns ringa ekonomiska tillgångar och möjligheter finns det fler belägg för. ”att särskilt landsbygdens befolkning bör komma i åtanke vid understödets utdelning” (SOU1957:41 s. 11) visar på en vilja att fokusera särskilt på landsbygdsbefolkningen, som till skillnad från de som är boende i städerna, inte har samma möjligheter att organisera idrottandet.

Staten verkar ännu inte ha någon ambition att ta på sig något större ansvar, mer än att stötta de fattigaste i samhället när de försöker att anordna idrottsverksamhet. Eftersom staten ännu bara har begränsade ambitioner gällande stödet till idrotten (och stödet alltjämnt är tämligen begränsat) så är det fruktlöst att jämföra det med en New Public Management-logik, då staten ännu inte har bestämt sig för att vara en ”köpare”, utan tar snarare rollen som sponsor.

2.1.1 Sammanfattning av 1957 års idrottsutredning

Den huvudsakliga idén som genomsyrar denna idrottsutredning, är att staten endast har en roll som stödfunktion åt den ideella idrottsrörelsen. Statens stöd bör därför, hävdar utredningen, rikta sig speciellt mot de som är i störst behov av extra stöd – och det endast när den ideella idrottsrörelsen inte förmår att ge det självt.

2.2 1969 års idrottsutredning

Den 12 november 1965 bemyndigade kungl. Maj:t chefen för handelsdepartementet att tillkalla högst sju sakkunniga för att verkställa utredning angående inriktningen av statens stöd till idrotten och därmed sammanhängande frågor - (SOU 1969:29 s. 3). Denna idrottsutredning gick under titeln ”Idrott åt alla” och är fortfarande idag en av de mest omfattande utredningarna när de kommer till stödet till den ideella idrotten. Strategin som lades fast i denna utredning formade svensk idrottspolitik under åtminstone 30 år, och det är inte förrän i idrottsutredningen 1998 som avsteg från den kan skönjas (SOU1998:33 s. 12-17).

”Som folkrörelse bör idrotten ha förtroendet att själv utforma sina regler och sedan stå till svars inför allmänheten för dessa. Något behov av statligt auktoriserade regler föreligger inte.” (SOU1969 s. 33). I 1969 års utredning ges idrottsrörelsen att döma av citatet ovan, en väldigt omfattande autonomi. De står inte till svars inför regeringen, utan de står till svars inför allmänheten i egenskap av att vara en

folkrörelse. Själva formen (att vara en ideell folkrörelse) kan av formuleringen att döma vara tillräckligt för att få förtroende att sköta sina egna angelägenheter, även om dessa angelägenheter rör skattebetalarnas pengar. Följaktligen gör staten föga anspråk att försöka kontrollera vilken förtjänst de får av skattepengarna, och utan egen statlig uppföljning kan inte staten enligt en New Public Management-logik ha sett sig som köpare av en tjänst. Utan återigen, precis som i 1957 års utredning, så tar staten rollen som sponsor. Även om det 1969 är med kraftigt ökande åtaganden, då det i utredningen föreslås kraftigt ökade statsanslag till Riksidrottsförbundet (SOU1969:29 s. 15).

”Idrottsrörelsen i vårt land har av tradition vilat på fristående och av staten obundna organisationer. Häri ligger ett stort värde och denna arbetsform bör tillskrivas att idrottsrörelsen kan tillgodoräkna sig så stora insatser från frivilliga och på ideell grund.” (SOU1969:29 s. 19). Organisationsformen för den ideella idrottsrörelsen tillskrivs här ett stort värde, inte bara för vad den producerar, utan även som organisationsform – ett egenvärde i den ideella verksamheten. Vidare så konstaterar utredningen att ”[d]enna grundförutsättning för den svenska idrottsrörelsen bör icke rubbas” (SOU1969:29 s. 19). Det innebär att det anses önskvärt att idrottsrörelsen organiseras som folkrörelse och inte i andra former, som exempelvis företag eller andra aktörer som säljer en tjänst. Detta är ytterligare bevis för att staten ser sig som en sponsor av något som bör vara självgående, såväl som det är en god samhällskraft.

”Idrottsutredningen anser att tillkomsten och driften av idrottsanläggningar i huvudsak är en kommunal angelägenhet.” (SOU1969:29 s. 14). Till skillnad från 1957 års idrottsutredning slås det år 1969 fast att statens självpåtagna uppgift inte endast ligger i att stödja de som har sämst förutsättningar (huvudsakligen dåliga ekonomiska förutsättningar) för att idrotta, utan utredningen slår fast att kommunen är skyldig att stödja all idrottsverksamhet, även den som utövas av mer välbärgade medborgare. Att ”tillkomsten och driften av idrottsanläggningar i huvudsak är en kommunal angelägenhet” (SOU 1969:29 s.14) visar också på ett mer långtgående engagemang från statens sida, men endast i form av sponsring. Det ställs inga krav från statens sida, och att ställa krav anses, i skenet av ”[h]äri ligger stort värde” (SOU1969:29 s. 19) när det talas om idrottens organisationsformer som - att en minskad autonomi skulle innebära en minskning av egenvärdet i den ideella idrottsrörelsen. Idrottsrörelsens verksamheter bör enligt utredningen vara ”av staten obundna” (SOU1969:29 s.166).

”Idrott utövas av tradition av unga, friska människor [...] Men idrott är så som utredningen uppfattar den minst lika viktig för andra grupper i vårt samhälle. De handikappade har särskilt behov av idrott som terapi och förströelse.” (SOU 1969:29 s.15). Synen på idrott som att alla är berättigade få möjligheter att utträta det genomsyrar hela idrottsutredningen. Exempelvis skall även funktionshindrade genom statlig och kommunal försorg ges tillgång till möjligheter att idrotta. Idrott skall användas av alla för att främja hälsa och för att det är lämplig ”förströelse”. Även

andra grupper pekas ut som i behov av idrottens hälsobringande effekter, exempelvis studenter: "[m]ålsättningen att hälften av de studerande skall erbjudas ett motionstillfälle i veckan bör uppnås före planperiodens utgång." (SOU 1969:29 s. 15). Det som dock tydligast bryter mot tidigare utredning är att visionen ändras från att staten skall möjliggöra för de fattigaste att idrotta när idrottsrörelsens ideella verksamhet ej förmår, till att anta formen att staten ska stödja all form av idrott för alla – därav utredningens namn "Idrott åt alla". Alla medborgare skall således av staten ges möjligheter att bedriva idrott, eftersom alla anses ha rätt till god hälsa – och detta skall garanteras genom att den ideella idrottsrörelsen med statens hjälp skall utöka idrottsverksamheten att omfatta fler medborgare.

2.2.1 Sammanfattning av 1969 års idrottsutredning

Den huvudsakliga idén som genomsyrar denna idrottsutredning, är att staten skall utöka sitt engagemang i den ideella idrottsrörelsen genom att kommuner exempelvis föreslås ta ansvar för att bygga och driva idrottsanläggningar som sedan skall komma att nyttjas av ideella idrottsföreningar. Utredningen anser även att fler grupper i samhället bör ägna sig åt idrott, så att idrottens positiva effekter ska komma alla till gagn. Därför föreslås åtgärder för att utöka det ekonomiska stödet till flera grupper, däribland specifikt "handikappade", och "studerande". Fortsatt lyfts idrottsrörelsens organisationsform som ideella föreningar fram som ett värde i sig, och att dess autonomi bör värnas.

2.3 1998 års idrottsutredning

I 1998 års idrottsutredning dominerar ett synsätt - och det är att hela samhället befinner sig i stor omdaning. Industrisamhället är påväg bort och i dess ställe träder det postindustriella samhället in. Med detta kommer enligt utredningen också nya värderingar som utmanar rådande strukturer i idrottsrörelsen. Dessa summeras: "Trygghetsvärderingar (materialistiska) ersätts av frihetsvärderingar (postmaterialistiska). Familj, djupa relationer i övrigt och arbete betonas mer än hobbies och föreningsliv. Självständighet och omväxling är viktiga inslag, inte hierarkier och fasta arbetsförhållanden." (SOU1998:33 s.11). Dagens ungdomsgeneration (födda sent 1970-tal och under 1980-talet) låter sig inte imponeras av folkrörelseidealen och idrottsrörelsen måste förändras för att inte "[gå] baklänges in i framtiden" (SOU1998:33 s. 11). Tävlingsidrott beskrivs som något som var modernt i efterkrigstidens industrisamhälle men att "tävlingsidrotten är underkastad modernitetens böljegang" (SOU1998:33 s.16) och har nu spelat ut sin roll. Tvärtemot motionsidrott så anses den inte fylla någon välfärdsfunktion, detta blir tydligt med formuleringen i nästkommande citat, där motionsidrottens situation jämförs med tävlingsidrotts. "[M]otionsidrotten står på fastare mark. Den är grundad i ett ursprungligt rörelsebehov, som tidigare tillgodosågs automatiskt genom en fysiskt aktiv livsföring." (SOU1998:33 s. 16). Även namnbytet på skolidrotten från

”Idrott” till ”Idrott och Hälsa” lyfts i utredningen fram som ett talande exempel på en tyngdpunktsförskjutning till förmån för idrott som hälsofrämjande och inte resultatinkriktad (SOU1998:33 s. 21).

Utvecklingen spås därför bli mindre tävlingsidrott till följd av minskat opinionsstöd för denna typ av organiserad idrott och ökat deltagande i den så kallade motions- och hälsoidrotten. Frågan som staten nu måste ta ställning till är om de ska fortsätta att stödja denna tävlingsidrott som är ”underkastad modernitetens böljegang”, eller om de ska försöka att lyfta sin hand ifrån denna delen av idrottsrörelsen. Samtidigt är den ideella idrottsrörelsen formellt autonom gentemot staten, och bör därför inte försöka styras av staten. Men dilemmat uppstår om staten inte är nöjd med det implicita kontraktet, det vill säga, att staten inte anser att idrottsrörelsen lever upp till förväntningen att ”idrottsrörelsen självmant [kan] uppvisa en dynamisk förmåga och ett samhällsansvar.” (SOU 1998:33 s. 96-98).

Även andra svårigheter för den ideella idrottsrörelsen lyfts fram i utredningen. ”RF-idrotten, får [...] svårare att hävda sig i fortsättningen. Kraven blir allt högre både på de aktiva och på ledarna. Konkurrensen ökar.” (SOU 1998:33 s. 17). En professionalisering kan skönjas. Utredningen konstaterar att föreningsdriften i allt högre grad kräver specialistkunnande av de ansvariga och att idealitet inte längre förmår att sköta driften av föreningen. Ett vikande antal ideellt aktiva leder till att tjänstemän anställs till ökade ekonomiska kostnader, och att en större del av driften blir arvoderad. Vad denna professionalisering beror på ställer sig utredningen tvekande till och inget svar finns att läsa. Möjliga orsaker kan vara ökade krav på professionalitet från statens, eller kanske ifrån idrottsrörelsen själv. Även bristande ideellt engagemang samt en ökad konkurrens från andra fritidsaktiviteter jämte idrotten lyfts fram som möjliga förklaringar (SOU1998:33 s. 17-19).

Den ideella föreningen har blivit vad som i utredningen kallas för en ”serviceförening”, som tillhandahåller ”idrottstjänster” till fastställda avgifter och med avlönade funktionärer. Skillnaden gentemot ett företag är hårfin, och bara i det att en del av verksamheten fortfarande är ideell och att verksamheten aktivt subventioneras av stat och kommun, givet att den inte är vinstdrivande (SOU1998:33 s.18-19). ”I framtiden kommer frågor om sund livsstil att bli allt viktigare. Motionsidrotten är en vital del i detta. Men denna typ av idrott bedrivs huvudsakligen utanför idrottsrörelsen. Hur kommer idrottsrörelsen att ställa sig framdeles och vad är möjligt att uppnå?” (SOU1998:33 s. 18) Detta är frågan som ställs och svaret kan skönjas i senare idrottsutredningar och i RF:s policydokument. Den förhärskande idén i 1998 års idrottsutredning är dock att samhället är i förändring och därför måste också idrottsrörelsen ta ställning till denna förändring.

2.3.1 Sammanfattning 1998 års idrottsutredning:

I 1998 års idrottsutredning lyfts många problem fram som den ideella idrottsrörelsen brottas med. Det handlar bland annat om ökad professionalisering, konflikten mellan tävlings- och motionsidrott, samt idrottsrörelsens förmåga att anpassa sig och följa med i samhällsutvecklingen. Utredarna konstaterar att föreningars arvoderingar av funktionärer har drivit upp kostnaderna och att föreningarna mer och mer tar formen av vad som i utredningarna kallas för ”serviceföreningar” som tillhandahåller ”idrottstjänster” till fastställda avgifter (SOU1998:33 s. 19).

2.4 2008 års idrottsutredning

”Regeringen [(Regering Reinfeldt)] beslutade den 21 december 2006 att bemyndiga statsrådet Lena Adelsohn Liljeroth att tillkalla en särskild utredare med uppdrag att utvärdera statens stöd till idrotten. I uppdraget ingår att föreslå en framtida inriktning av stödet samt föreslå utformning av lämpliga indikatorer för att mäta effekterna av stödet.” (SOU 2008:59 s. 4)

2008 kom slutbetänkandet på den idrottsstödsutredning som tillsattes av Regering Reinfeldt. Den kom med direktiven att den skall vid en ”utvärderingen av statsstödet effekter särskilt beakta idrottens betydelse för folkhälsan och för demokratin inom idrottens föreningsliv.” (SOU2008:59 s. 13). Det slås vidare fast att ”utredningen [ska] knyta an till det folkhälsopolitiska målet att skapa samhälleliga förutsättningar för en god hälsa på lika villkor för hela befolkningen.” (SOU2008:59 s. 12). Tre tydliga mål sattes upp för utredningen i Kommittédirektivet 2006:135 (SOU 2008:59 s. 13):

- [Det första uppdraget är att utvärdera om effekterna av statens stöd till idrotten, inklusive de hittillsvarande bidragen från AB Svenska Spel, överensstämmer med den statliga idrottspolitikens syften.
- [Det andra uppdraget är att föreslå en framtida inriktning på statens stöd till idrotten.
- [Det tredje uppdraget är att föreslå utformning av lämpliga indikatorer för att mäta det statliga stödets effekter.

De tre kommittédirektiven kan beskrivas som en fråga som regeringen önskar få besvarad. Denna ”implicita kärnfråga” är om effekterna av det statliga idrottsstödet ligger i linje med den statliga idrottspolitikens syfte. Det vill säga, ur ett new public management-perspektiv - en fråga om staten ”köper” rätt tjänst för skattepengarna. I enlighet med New Public Management-logiken så kan man ana att staten ser sig som en kund som i det här fallet köper en tjänst, och frågan är väl om staten tycker sig

köpa rätt typ av tjänst, eller om de önskar en annan typ av tjänst. Men oavsett så behöver staten för att ta ställning i frågan veta vad man faktiskt får för sina pengar som det är organiserat just nu. Därför är ett av ovanstående direktiv att föreslå ”lämpliga indikatorer för att mäta det statliga stödets effekter” - just för att staten skall kunna ta ställning till om man får den tjänst som man vill ha.

Oavsett så är det genomgående i kommittédirektiven att staten i större utsträckning vill ha kontroll på vad det är för typ av tjänst som de faktiskt ”köper in”. Vad sedan motivet med denna ökade granskning och kontroll är lämnas öppet för tolkning. Möjliga förklaringar är att staten önskar konkurrensutsätta idrottsrörelsen för att på så sätt kunna köpa in tjänster som kanske passar statens preferenser bättre, eller att man önskar behålla idrottsrörelsens monopol men vill utöva ökat inflytande på den, eller att staten helt enkelt bara vill veta vad skattepengarna faktiskt går till. Alla dessa tre alternativ är möjliga förklaringar, men ingen övertygar eller bevisar det faktiska motivet. Dock verkar staten ha som avsikt att behålla Riksidrottsförbundet, i och med att citatet: ”att statens idrottspolitik ska ha formen av ett korporativt samarbete” (SOU2008:59 s. 35), står att läsa i utredningen. Men ändock kan en annan del av utredningen ge en fingervisning om vad motivet för den ökade kontrollen är, och det är det stora avsnittet som handlar om syftet med idrottsstödet (nästkommande avsnitt i denna uppsats). Det framgår där att staten till viss mån ser svårigheter att stödja vissa av idrottsrörelsens verksamheter (konflikten om tävling eller motion som avhandlas i nästkommande avsnitt ”syftet med idrottsstödet”), och därför kan antas att statens ökade granskning och kontroll syftar till att på något sätt påverka idrottsrörelsens verksamheter. Eftersom det är idrottsrörelsen som administrerar statens bidrag så kan staten inte i någon större uträkning påverka hur det fördelas, men man kan anta att staten har andra påtryckningsmetoder – i form av förväntningar (vilket diskuteras vidare under rubriken Strategi 2025).

2.4.1 Syftet med idrottsstödet

Föreningsfostran och tävlingsfostran är två begrepp som nämns i utredningen. ”Begreppen är idealtyper med syfte att renodla två centrala uppfostringsformer inom idrottsrörelsens barn- och ungdomsverksamhet.” (SOU2008:59 s. 23) Där *föreningsfostran* är den fostran som påbjuds av samhället, och handlar om demokrati, delaktighet, tillgänglighet och andra goda demokratiska värden som kommer av att föreningen organiseras i ideell form. *Tävlingsfostran* är däremot ”samlingsbeteckning för alla de principer och värderingar som omgärdar tävlingsidrottens interna logik.” (SOU2008:59 s. 23). Det handlar om principer och värden som att bli rangordnad, inte dopa sig eller fuska, och att övning ger färdighet.

Dessa ovanstående idealtyper för fostran inom ideella idrottsföreningar anses ofta stå i konflikt med varandra eftersom ”föreningsfostran har som mål att främja bredd och jämbördighet medan tävlingsfostran alltid avser att skapa åtskillnad mellan individer.”, och det är två oförenliga principer. (SOU2008:33 s. 194) Om syftet med statens stöd till idrott är att främja medborgarnas hälsa så är den logik som här ovan

beskrivs som *tävlingsfostran* oförenlig med principerna för stöd eftersom det ges, till en genom selektering, allt minskande skara idrottare. Detta politiska missnöje ges det uttryck för i nedanstående citat ur utredningen.

”[I]drottens tillgänglighet alltjämnt är ojämnt fördelad och att mycket arbete återstår innan föreningsidrotten realiserat sin vision om ”idrott åt alla”. [...] Det är helt enkelt en skillnad mellan vad ”idrotten vill” – och vad den faktiskt gör.” - SOU2008:59 s. 26

I utredningen föreslås även ”att statens idrottspolitik ska ha formen av ett korporativt samarbete” (SOU2008:59 s. 35). Detta mellan staten och idrottsrörelsen genom Riksidrottsförbundet. Dock skall förändringar göras, så ”[a]tt riksdag och regering tydligt ska precisera vad staten vill uppnå med stödet till idrotten” (SOU2008:59 s. 35). Staten skall i högre utsträckning vara beställare av en specifik tjänst, och kvalitetssäkra denna tjänst genom att ”i efterhand bedöma hur väl dessa mål har uppnåtts.” (SOU2008:59 s. 36). Hur tjänsten produceras lämnas dock till idrottsrörelsen själv att avgöra. Autonomi ges genom att ”Idrottsrörelsen ska dock ha stor frihet att självständigt besluta hur dessa mål ska realiseras.” (SOU2008:59 s. 34). Det vill säga, att idrottsrörelsen har frihet att välja vägen till målet, men inte målet i sig. Detta innebär att idrottsrörelsen står till svars inför regeringen, vilket innebär en skillnad gentemot 1969 års idrottsutredning där följande konstateras, att ”[s]om folkrörelse bör idrotten ha förtroendet att själv utforma sina regler och sedan stå till svars inför allmänheten för dessa. Något behov av statligt auktoriserade regler föreligger inte.” (SOU1969:33 s. 13, 36).

2.4.2 Förvaltningslagen

”Därtill ska omfattningen av Riksidrottsförbundets (RF) *myndighetsutövning* kartläggas. I detta sammanhang ska även behovet av författningsändringar övervägas för att RF:s verksamhet skall uppfylla samma krav på rättssäkerhet som ställs på förvaltningsmyndigheter enligt förvaltningslagen.” - SOU2008:59 s. 36

I ovanstående urdrag från kommittédirektiven (SOU 2008:59 s. 13) markeras tydligt att Riksidrottsförbundet skall uppfylla samma krav på förvaltningsmyndigheter som förvaltningslagen ställer på egna förvaltningsmyndigheter. Utan att staten egentligen har ett formellt ansvar för Riksidrottsförbundet. ”RF, har fått statens förtroende att agera ”i myndighets ställe” i frågor kopplade till fördelning och administrering av statens idrottsstöd.” (SOU2008:59 s. 35). Staten har dock länge avstått från att med lagar reglera Riksidrottsförbundets fördelning och administration av statens idrottsstöd. Men i 2008 års idrottsutredning föreslås ”att delar av förvaltningslagen görs tillämplig på RF:s myndighetsutövning.” (SOU2008:59 s. 36) och således tvingas Riksidrottsförbundet att leva upp till samma krav som myndigheter, dock utan att formellt vara en myndighet. Detta för att Riksidrottsförbundet skall ”uppfylla samma krav på rättssäkerhet som ställs på förvaltningsmyndigheter enligt

förvaltningslagen.” Strävan från statens sida efter rättssäkerhet i fördelandet av statliga medel konstateras i utredningen väga tyngre än Riksidrottsförbundets strävan efter autonomi – eller att staten för första gången inte litar på Riksidrottsförbundets förmåga att rättssäkert göra det. Riksidrottsförbundet förväntas inordna sig i ledet och arbeta allt mer som en myndighet, och när förvaltningslagen skall börja tillämpas på dem så fördjupas tendenserna som redan i 1998 års idrottsutredning kunde konstateras – nämligen det att idrottsrörelsen ”tenderar att växa samman med den offentliga sektorn.” (SOU1998:59 s. 16).

2.4.3 Utvärderingar av stödet

Det implicita kontraktet mellan staten och den ideell idrottsrörelsen lyfts återigen fram som en röd tråd som går genom hela idrottsrörelsens historia. Den statliga utredningen konstaterar att det finns flera anledningar till förändringar i det implicita kontraktet. ”Trots tydliga återrapporteringskrav från regeringen gör RF endast begränsade insatser för att följa upp hur dessa medel används.” (SOU 2008:33 s. 27). Utredningen konstaterar att det i allt för låg utsträckning går att utvärdera verksamheten man bekostar. New Public Management-logiken med ökad mätbarhet och utvärderingar blir här tydlig. Så tydlig att det, som nämnt ovan – ingår som ett av de totalt tre kommittédirektiv (SOU 2008:59 s. 12).

”Staten ska själv ha ansvar för att utvärdera idrottspolitikens resultat.” (SOU2008:33 s. 43) Sedan 2010 har staten genom Centrum för idrottsforskning realiserat denna avsikt (Centrum för idrottsforskning, 2016) Utredningen konstaterar vidare att ”En förutsättning för att staten ska kunna överlåta stor självständighet till idrottsrörelsen i fördelningen av statens idrottsstöd är att detta oberoende balanseras med att staten själv åtar sig att bedöma bidragets effekter.” (SOU2008:33 s. 43). Staten uppvisar här en vilja att återta kvalitetsbedömningen för att följa upp om de får den ”tjänst” som de vill ha och tycker sig betala för. ”Denna återrapportering ska [...] baseras på kvantitativa mått.” (SOU2008:33 s. 43).

2.4.4 Sammanfattning av 2008 års idrottsutredning.

Staten försöker i 2008 års idrottsutredning att skapa sig en bättre bild av vad Riksidrottsförbundet faktiskt bedriver för verksamhet, det vill säga, vad man får för pengarna. Det framträder också viss tvekan från statens sida om man vill finansiera all typ av verksamhet som Riksidrottsförbundsanslutna föreningar bedriver, med motvilja riktad främst mot tävlingsidrotten. Staten agerar mer målmedvetet och verkar vilja (medvetet eller omedvetet) att Riksidrottsförbundet riktar sin verksamhet mer emot vad staten efterfrågar – stick i stäv med tankar om Riksidrottsförbundets autonomi.

3 Strategi 2025

Den grundläggande premissen för den idéanalytiska analysen av Riksidrottsförbundets Strategidokument ”Strategi 2025” är att Riksidrottsförbundet agerar i egenintresse, i detta fall självbevarelsedrift. Eftersom staten är huvudfinansiär för den ideella idrottsrörelsen så torde denna anpassa sig efter statens förväntningar för att på så sätt säkra fortsatt statligt stöd. Därför kan Riksidrottsförbundets uttalade mål även tjäna som en bild av vilka förväntningar staten har (kanske även inofficiellt) på den ideella idrottsrörelsen.

Den grundläggande idén i strategi 2025 är att idrottsrörelsen är hårt konkurrensutsatt av ”stora globala trender som urbanisering, digitalisering och en ökad individualisering” och att idrottens ”kärnlogik” är föråldrad (RF, 2017). Dock ges inte uttryck för oro kring en eventuellt konkurrensutsättning av andra aktörer i en kamp om det statliga idrottsstödet. Denna strategi tar sikte på att åtgärda de problem med idrottsrörelsen som konstaterades (av staten) redan i 1998 års idrottsutredning.

3.1.1 Idrottens föråldrade ”kärnlogik”

RF hävdar att det har funnits en uppfattning om att idrottande i takt med stigande ålder ska följas av ett ökat fokus på resultat, intensitet, och fler timmar träning, samt selektering och rangordnande. Individer har i och med det, enligt RF, hindrats från att välja sin egen ambitionsnivå. ”Dessa strukturer har visat sig leda till en talangjakt som inte tar hänsyn till att vi utvecklas olika och alldeles för tidiga uttagningsprocesser till exempelvis elit- och distriktslag, särskilda utbildningar och landslag.” (RF, 2017a). Följden blir att många barn idrottar ner i åldrarna och specialiserar sig tidigare med ensidig träning som ”varken gynnat deras utveckling eller gjort dem motiverade”. Denna ”kärnlogik” leder enligt Riksidrottsförbundet ”till en utslagning av många barn, unga och vuxna som helt enkelt inte känt att de varit välkomna.” (RF, 2017a). Riksidrottsförbundet är här väldigt kritiska mot sin egen ”kärnlogik” och framställer den som av ondo.

Medlemskurvan för aktiva i idrottsföreningar vänder neråt efter 11 års ålder, detta samtidigt som Centrum för idrottsforskning beskriver ”hur bara 44 procent av pojkarna och endast 22 procent av flickorna når de rekommenderade nivåerna av daglig fysisk aktivitet.” (RF, 2017a). Och detta utmålas av Riksidrottsförbundet som en av vår tids stora utmaning och att svensk idrott med idrottens (framför allt motionsidrottens) alla hälsofrämjande effekter lyfts fram som en stor del av lösningen (RF, 2017a). Således identifierar man ett problem (att medborgarna rör sig för lite), som man sedan presenterar en lösning för. Riksidrottsförbundet

argumenterar här att de har något att bidra till den svenska välfärden (att främja medborgarnas hälsa) genom att förändra fokus för sin verksamhet. De identifierar ett samhällsproblem och argumentera för att just idrottsrörelsen är bäst lämpade att lösa det problemet. Riksidrottsförbundet tar själva på sig rollen som en välfärdsproducent snarare än en idrottsproducent, och betonar nödvändigheten i att förändras för att fler ska kunna komma att åtnjuta hälsoeffekterna av idrott men inte idrotten som ett egenvärde i sig. Fokus tycks vara att främja hälsa, men med hälsofrämjandet i sig självt som mål och inte som en god biprodukt av idrottsverksamheten, där idrotten är det verkliga målet.

I Riksidrottsförbundets egenproducerade dokument argumenterar de för alla positiva hälsoeffekter som kommer med idrotten. Men även vilka besparingar som samhället kan göra – så kallad ”hälsoekonomi”. ”Hälsoekonomi och hälsoekonomiska analyser” ska användas som underlag för beslut om insatser som syftar till att förbättra hälsan. Analyserna ska ”visa var skattepengarna ger mest nytta” och det slås fast att ”skatt vi betalar ska gå tillbaka till befolkningen i form av insatser från samhället och ges till dem som bäst behöver den samt med de metoder som ger mest hälsa per använd krona,”. Där Riksidrottsförbundet argumenterar för att de erbjuder den mest kostnadseffektiva varianten, särskilt sedan de har flyttat fokus från elitidrott till motionsidrott (Faskunger, Sjöblom, 2017 s. 41).

3.1.2 Jämställdheten och skolan

De senaste åren har det etablerats grundskolor och gymnasier med idrottsprofil, och den ideella idrottsrörelsen har tagit ett kliv in i skolans värld. ”Att idrotten träder in i skolans värld gör att den inte bara blir en idrottslig angelägenhet utan även en samhällsangelägenhet, eftersom den ska förhålla sig till skolans riktlinjer om att bland annat motverka traditionella könsroller.” (Skolverket, 2017). Vidare så konstateras att ”Idrotten kan inte fullt ut ses som samhällsnyttig om den inte är jämställd.”, varpå det då kan bli motiverat att upphöra med ekonomiskt stöd till verksamheten om den inte uppvisar strävanden efter *jämställdhet*. (Faskunger, Sjöblom, 2017 s. 102)

”För att verka för en jämställd idrott har RF och dess medlemsorganisationer sedan 1989 haft jämställdhetsintegrering som strategi” (Faskunger, Sjöblom, 2017 s. 105). Denna ”jämställdhetsintegreringsstrategi” ligger nu (år 2017) även till grund för 59 statliga myndigheters och en organisations reformarbete (Regeringen, 2017). Detta är att se som ett exempel på hur offentlighetens logik idag även har genomslag i den ideella idrottsrörelsen. I rapporten ”jämställdhet en förutsättning för idrottens samhällsnytta” så konstateras att det krävs mycket mer när det kommer till utbildning av ledare och aktiva för att kunna nå detta politiskt uppsatta mål. Detta driver på en professionalisering av idrottsrörelsen då kunskapskraven börjar att bli så höga att de inte längre är möjliga att uppnå endast genom ideellt engagemang, utan kräver en arvoderad insats eller anställning i föreningen. Detta särskilt då skolverksamheten ”köper in” tjänster till idrottsgrundskolorna och idrottsgymnasierna från dessa ideella

föreningar – med konsekvensen att alla de krav på verksamheten som ställs av skollagen, överförs på ideella föreningar att leverera.

”Trots att den obligatoriska skolan och den frivilliga idrottsrörelsen har olika mål med sina verksamheter kan skiljelinjen mellan dessa mål sägas vara oklar” (Faskunger, Sjöblom, 2017 s. 137). En av dessa liketer kan, i och med integreringen av den ideella idrottsrörelsen i skolan, skönjas i formuleringen av vem som skall idrotta. Precis som det är formulerat i skollagen om ”rätten till utbildning” (Skollag, 2010:800) har Riksidrottsförbundet formulerat det som att alla har ”rätten till rörelseförståelse” (RF, 2017b) i sina policydokument. Tillgång till en ideell verksamhet har blivit en rättighet precis som lika tillgång till myndigheters tjänster, och de ideella föreningarna förväntas av staten (i egenskap av huvudfinansiär) att bedriva sin verksamhet i enlighet med samma filosofi.

3.1.3 Konkurrens inom befintliga strukturer

Riksidrottens egna rapporter bekräftar också att ett flertal förskjutningar skett, dock inte lika tydligt vad som har föranlett den. I en av de av Riksidrottsförbundets nyproducerade rapporterna gällande idrottens samhällsnytta skriver Riksidrottsförbundet så här:

”[E]n förskjutning skett från hälsa till folkhälsa, men också från idrott till fysisk aktivitet [...] framställs hälsa och välbefinnande inte enbart som bonuseffekter för den idrottande individen. Fysisk aktivitet och idrott beskrivs snarare som redskap att uppnå god hälsa på lika villkor för hela befolkningen, i synnerhet för de grupper i samhället som är mest utsatta för ohälsa”. (Faskunger, Sjöblom, 2017 s. 135)

Staten har sedan länge stött olika kontinuerliga folkhälsoprojekt där motionsidrott har varit en vital del av att få medborgarna att röra på sig. Denna typ av idrott har dock huvudsakligen bedrivits utanför idrottsrörelsen (SOU1998:33 s. 17). Ett exempel på detta är Friskis och Svettis (Friskis och Svettis, 2017) som drivs utanför idrottsrörelsen (men har trots det sina medlemmar inräknade i Riksidrottsförbundets specialidrottsförbund - Friidrottsförbundet), men med stöd från Riksidrottsförbundet, staten och kommuner – med fokus på allmänträning utan tävling (Skånska Dagbladet, 2008). I slutet av 2016 ansökte de återigen att få inträda som eget specialförbund i Riksidrottsförbundet sedan kravet på att vid sidan av motionsidrott även bedriva tävlingsidrott tagits bort som kriterium för medlemskap (Friskis och Svettis, 2016). Detta är ytterligare ett exempel på hur breddidrotten utan tävlingsmoment (givet att Riksidrottsförbundet bifaller ansökan om medlemskap 2019) bereds större plats inom redan existerande organisatoriska strukturer (Riksidrottsförbundet, 2017c). Givet premissen att Riksidrottsförbundet anpassar sig efter politiska förväntningar kan slutsatsen dras att staten idag efterfrågar en annan typ av välfärdstjänst, som Riksidrottsförbundet av självbevarelsedrift söker att möta. Detta verkar mötas genom att Riksidrottsförbundet öppnar upp för andra aktörer att verka inom de redan befintliga strukturerna inom Riksförbundet.

4 Slutsats

I och med New Public Management och förskjutningen från välfärdsstat till välfärdssamhälle (Hartman, 2011) verkar också de olika samhällsaktörernas gränser ha blivit otydligare. Frågan verkar vara: att om alla kan producera välfärdstjänster så varför ska de då inte göra det? Den ideella idrottsrörelsen har gått från att ses som en autonom folkrörelse, som tack vara sina positiva samhällseffekter förtjänade att stödjas av samhället - till att bli en välfärdsproducent, som snarare av en händelse råkar vara ideell och icke-vinstdrivande. Det autonoma ideella samhället verkar inte längre från statligt håll tillskrivas ett lika högt egenvärde, utan endast värde som välfärdsproducent.

I Riksidrottsförbundets egna strategier och rapporter (Strategi 2025, Idrottens samhällsnytta) så presenteras den ideella idrottsverksamheten som en lösning på en lång rad samhällsproblem. Det av staten tillskrivna värdet är i högsta grad bestämt av vilka samhällsproblem som den ideella idrottsverksamheten förmår råda bot på. Till detta kan tilläggas att värdet av organisationsformen endast nämns kort i Riksidrottsförbundets egna nyproducerade dokument. Riksidrottsförbundets verksamhet tycks också bli mer och mer lik en myndighets. Detta när verksamheten integreras i den offentliga verksamheten, så som exempelvis vid skolor. Det blir problematiskt för staten att anlita ideella idrottsföreningar att utföra uppdrag inom en verksamhet med höga krav på rättssäkerhet. Följaktligen måste det göras avkall på rättssäkerheten (då de som arbetar ideellt ofta inte arbetar med samma kvalitet och rättssäkerhet som de avlönade tjänstemännen), eller så måste staten ställa krav för att säkerställa rättssäkerheten – dock till priset av att de ideella idrottsföreningarnas autonomi inskränks. Denna konflikt blir också tydlig när det i 2008 års idrottsutredning blir en uttalad sanning att Riksidrottsförbundet från statens sida betraktas som statens ställföreträdare gällande vissa myndighetsbeslut som rör idrotten. Vilken princip som staten anser väger tyngs blir tydlig i och med förslaget i 2008 års idrottsutredning att de bör omfattas av delar av förvaltningslagen för att på så sätt säkerställa rättssäkerheten (SOU2008:33 s. 36).

Idrottsrörelsen har i högre utsträckning kommit att betraktas som en välfärdsproducent där staten genom sitt bidragsgivande är kund, och om staten inte är nöjd så kan stödet hypotetiskt flyttas över till någon annan aktör. Idrottandet blir på statens (i egenskap av kund) villkor och inte på civilsamhällets villkor. Idrottsrörelsen vet att de riskerar att förlora statens gunst ifall de inte möter statens krav, och risken finns isåfall att en annan aktör kan komma att åtnjuta denna gunst. Denna aktör skulle förmodligen också, precis som idrottsrörelsen idag – komma att åtnjuta statliga bidrag, och med det den klara konkurrensfördel som följer det. Därför värnar staten en idrottsrörelse som främjar hälsa hos sina medborgare, men inte andra

värden så som ideella föreningars särart. Dock tyder mycket i 2008 års idrottsutredning på att staten, iallafall under överskådlig framtid, ämnar att behålla Riksförbundet som den enskilt största mottagaren och fördelaren av statliga bidrag till idrotten.

Denna syn på staten som kund och idrottsrörelsen som välfärdsproducent kan förklara förskjutningen från elitidrott till motionsidrott (se exempelvis Riksidrottsförbundets strykning av tävlingsmoment i krav för medlemskap). Staten ser på Riksidrottsförbundet som en leverantör av en hälsotjänst och fritidssysselsättning, och då lämpar sig inte främjandet av elitidrott, utan snarare motionsidrott – och det inte bara i ungdomen utan hela livet (därav efterfrågad satsning på vuxen- och senioridrotten i Riksidrottsförbundets Strategi 2025).

Det är idrottsrörelse själv som driver denna agenda och det är svårt att veta ur vad förändringsviljan är sprungen. Dock är det tydligt att den överensstämmer med statens uttalade idrottspolitik vilket förmodligen är en konsekvens av att idrottsrörelsen själva insett att för att behålla statens gunst behöver de göra denna förändring. Vilken är att bli en hälsofrämjande, och inte en resultatfrämjande kraft. Förändringar från att värna ideella föreningars särart och föra dess talan gentemot staten, till att inordna sig som en välfärdsproducent för att inte förlora sin monopolposition – blir en form av självbevaringsdrift. Premissen är att Riksidrottsförbundet agerar i självbevaringsdrift för att behålla statens stöd och förtroendet att agera som representant för majoriteten av Sveriges ideella idrottsföreningar. Den största förskjutningen man kan se är den att staten agerar med en helt annan målmedvetenhet jämfört med tidigare. De vet vad de vill ha (och Strategi 2025 visar vad Riksidrottsförbundet tror att staten vill ha) och 2008 års idrottsutredning visar att staten önskar förbättra sina utvärderingar av vad de får för ”välfärdstjänst”. Detta är i enlighet med en New Public Management-logik som påbjuder en tydligt definierad produkt och effektiva uppföljningar för att säkerställa att man får vad man både vill ha, och vad man betalar för.

4.1.1 Den ideella idrottsrörelsens tre faser

Statens syn på den ideella idrottsrörelsen kan beskrivas ha genomgått tre faser sedan dess begynnelse. Den första fasen är den innan 1969 års idrottsutredning ”Idrott åt alla”. Denna fas, som är den inledande fasen i den ideella idrottsrörelsen kan förklaras som att staten har ställt sig frågan – vad kan staten göra för de fattiga som önskar vara en del av den ideella idrottsrörelsen? Och svaret har varit att ekonomiskt stötta de fattiga och i stor utsträckning endast de fattiga.

Den andra fasen inleddes med 1969 års idrottsutredning ”Idrott åt alla”. Statens fokus skiftade från frågan om vad staten kan göra för de fattiga, till en fråga om vad staten kan göra för alla. Statens ambitioner utökades kraftigt och statens stöd skulle utsträckas till alla, precis som utredningens namn antyder. Staten frågade sig vad de kunde göra för den ideella idrottsrörelsen, svaret blev ökade ekonomiska anslag

(SOU1969:29 s. 15) med exempel som att det blev en kommunal angelägenhet att bekosta och driva lokaler för idrottsverksamhet (SOU 1969:29 s. 14).

Övergången till den tredje fasen är svårare att fastställa, men från 1990-talet och framåt kan en övergång till en tredje fas skönjas. Detta beskrivs i 1998 års idrottsutredning men det är då fortfarande oklart, i vilken omfattning, och i vilken riktning som den ideella idrottsrörelsen förändras. Detta klarnar dock i 2008 års idrottsutredning och bekräftas ytterligare i Riksidrottsförbundets ”Strategi 2025”. Staten har upphört att ställa sig frågan vad de kan göra för den ideella idrottsrörelsen och frågar sig istället, ombytt – vad kan den ideella idrottsrörelsen göra för staten? Och det är svaret på den frågan som Riksidrottsförbundet försöker att formulera i Strategi 2025, såväl som i andra dokument som de producerar. Den ideella idrottsrörelsen presenterar sig själva som en aktör som inte bara förmår att främja medborgarnas hälsa, utan också som främjare av exempelvis jämlikhet och integration av nyanlända. Staten ska inte längre främja idrottsaktiviteter, utan ska istället främja hälsa, jämlikhet och integration av nyanlända. Idrottsaktiviteten är endast en metod, och inte som tidigare – målet i sig självt. Hälsa, jämlikhet och integration av nyanlända skulle enligt synen i fas ett och fas två endast ha setts som goda bieffekter av idrottsverksamheten.

Denna syn på den ideella idrottsrörelsen följer delvis en New Public Management-logik. Då staten vill köpa en produkt som avhjälper samhällsproblem som de har identifierat. Och staten har nått slutsatsen att den ideella idrottsrörelsen är en god producent av en sådan tjänst, med idrotten som biprodukt, snarare än målet. Så den stora åsiktsförskjutningen har skett i att staten inte längre stödjer den ideella idrottsrörelsen i syfte att hjälpa en autonom verksamhet med många goda biprodukter. Utan biprodukterna i sig själva har anses vara målet. Staten verkar också ha utvecklat en större medvetenhet om vilken typ av tjänster de efterfrågar, och de tjänsterna råkar snarare kunna levereras av den ideella idrottsrörelsen. Riksidrottsförbundet i sin tur ökar, i respons till staten, fokus på att marknadsföra dessa förtjänster av sin idrottsverksamhet, med följderna att egenvärdet i den ideella idrottsrörelsen urholkas till förmån för ett synsätt där den ideella idrottsrörelsen värderas efter vilka välfärdstjänster de förmår leverera till staten.

4.1.2 Vad kan den ideella idrottsrörelsen göra för staten?

New Public Management-logiken största inverkan på statens syn på den ideella idrottsrörelsen är således att värdet av den ideella och autonoma organisationsformen har urholkats. Staten verkar i större uträkning än tidigare försöka att få idrottsrörelsen att anpassa sin verksamhet efter sina preferenser, vilket är tjänster som främjar exempelvis hälsa, jämlikhet och integration av nyanlända. De är inte intresserade av idrott annat än som metod för att skapa dessa välfärdstjänster. Riksidrottsförbundet är dock intresserade av idrotten i sig, och ser istället dessa värden som goda biprodukter.

Att Riksidrottsförbundet nu minskar fokus på idrotten i sig, och ökar fokus på idrotten som metod för att skapa välfärdsprodukter visar att Riksidrottsförbundet anpassar sig efter staten i högre utsträckning än förut. Och med den tidigare nämnda premisen att Riksidrottsförbundet anpassar sig i självbevarelsedrift så innebär det isåfall att staten inte längre värnar den ideella idrottsrörelsens autonomi – organisationsformens egenvärde har med andra ord urholkats. Hur mycket av denna förändring som har skett till följd av New Public Management är en svårare fråga att besvara. Dock skulle en reell påverkan av New Public Management-logik på statens syn på den ideella idrottsrörelsen ha just de effekter som nu kan iakttas och beläggas. Dock är det svårt att utesluta andra variabler, så som exempelvis en hypotetisk ökning i utbudet av fritidsaktiviteter och att det i sin tur leder till en ökad konkurrens för den ideella idrottsrörelsen när de känner att de måste göra sin ”produkt” mer attraktiv för köparen – det vill säga staten. I båda ovanstående fall kan det ske både medvetet och omedvetet.

Slutsatsen som dock med säkerhet kan dras är att den ideella idrottsrörelsen i Sverige har förändrats, och förändringen har inneburit en ideell idrottsrörelse som försöker att ”sälja in” sin ”välfärdstjänst” till sin största kund – staten. Frågan alla ställer är inte längre vad staten kan göra för idrottsrörelsen – utan vad idrottsrörelsen kan göra för staten.

5 Referenser

Beckman, Ludvig, 2005. ”Beskrivande idéanalys” i ”Grundbok i idéanalys”. Santérus Förlag, Stockholm, 1:a uppl. s. 49-55.

Centrum för idrottsforskning , 2016. Statens stöd till idrotten – Uppföljning 2016. Centrum för idrottsforskning 2017:1. s. 3. Skriven av: Johan R Norberg.
<https://centrumforidrottsforskning.se/wp-content/uploads/2017/06/Statens-stod-till-idrotten-uppfoljning-2016.pdf>. Läst: 14-10-2017.

Centrum för idrottsforskning, 2017. Om oss. <https://centrumforidrottsforskning.se/sv/om-oss/>. Läst: 10-12-2017.

Peter Esaiasson, Mikael Gilljam, Henrik Oscarsson, Lena Wängnerud, 2012, upplaga 4:4, *Metodpraktikan – konsten att studera samhälle, individ och marknad*, Stockholm: Nordstedts Juridik AB, s. 139-143, 220-221,

Faskunger Johan, Sjöblom Paul (red), 2017. Idrottens samhällsnytta, en vetenskaplig översikt av idrottsrörelsens mervärde för individ och samhälle. (RF 2017). s. 41.
http://www.rf.se/globalassets/riksidrottsforbundet/dokument/idrottens-samhallsnytta/idrottens-samhallsnytta_halsoekonomiska-aspekter-pa-idrott.pdf. Läst 15-12-2017

s. 102, 105. http://www.rf.se/globalassets/riksidrottsforbundet/dokument/idrottens-samhallsnytta/idrottens-samhallsnytta_jamstalldhet-en-forutsattning-for-idrottens-samhallsnytta.pdf. Läst 17-12-2017

s. 135, 137. http://www.rf.se/globalassets/riksidrottsforbundet/dokument/idrottens-samhallsnytta/idrottens-samhallsnytta_idrott-och-funktionsnedsattning_i-spanningsfaltet-mellan-stabilitet-och-samhallsomvandling.pdf Läst 20-12-2017

Friskis och Svettis, 2017. Hur allt började. <https://www.friskissvettis.se/omoss/historia>. Läst 2-12-2017

Friskis och Svettis, 2016. Ansökan om medlemskap i Riksidrottsförbundet.
<http://www.svenskidrott.se/globalassets/svenskidrott-riksidrottsmotet/dokument/medlemsansokningar/friskissvettis-riks.pdf>. Läst: 14-12-2017.

Hartman, Laura. 2011. Konkurrensens konsekvenser. Vad händer med svensk välfärd? SNS Förlag, 2:a upplagan. s. 9-12. https://www.sns.se/wp-content/uploads/2016/08/konkurrensens_konsekvenser_pod_2.pdf, Läst: 23-10-2017

Kulachet Mongol, 2011. The Critical Review of New Public Management Model and its Criticisms. Research Journal of Business Management, kap. 5 s. 35-43.

Pollitt, Christopher. Bouckaert, Geert, 2000. Public Management Reform: A Comparative Analysis - New Public Management, Governance, and the Neo-Weberian State. OUP Oxford. 3:de upplagan, s. 9-22.

Regeringen, 2017. Jämställdhetsintegrering i statliga myndigheter – JiM. <http://www.regeringen.se/regeringens-politik/jamstallldhet/jamstallldhetsintegrering-i-statliga-myndigheter---jim/>. Läst 30-11-2017

RF, 2015. Om oss. <http://www.rf.se/Undermeny/RFochsvenskidrott/OmRF>. Läst 12-10-2017.

RF, 2017a. Strategi 2025, ”Problemet”. <http://www.strategi2025.se/Problemet/>. Läst: 19-10-2017

RF, 2017b. Strategi 2025. <http://www.strategi2025.se>. Läst: 22-10-2017

RF, 2017c. ”Idrotten väntar med besked om medlemskap till de ansökande förbunden”. <http://www.rf.se/Allanyheter/2016/idrottenvantarmedbeskedommedlemskaptilldeansokandeforbunden>. Läst: 24-10-2017

Skolverket, 2017. Jämställdhet – både kunskap och relationer. <https://www.skolverket.se/skolutveckling/vardegrund/jamstallldhet>. Läst 25-11-2017

Skånska Dagbladet, 2008-10-26, Friskis och Svettis gynnas. <http://www.skd.se/2008/10/26/friskis-och-svettis-gynnas/>. Läst: 5-12-2017

Skollag 2010:800, Svensk författningssamling , Skollagen, kap. 7 §3. rätten till utbildning.

De statliga idrottsutredningarna:

SOU 1957:41. 1955 års idrotts- och friluftsutredning - Idrotten och Samhället. s. 5, 10, 11.

SOU 1969:29. Idrottsutredningen – Idrott åt alla. s. 3, 14-15, 19, 33, 166.

SOU 1998:33. Fem rapporter om idrott. s. 11-19, 21, 96-98.

SOU 2008:59. Idrottsstödsutredning – Föreningsfostran och tävlingsfostran. s. 4, 12-13, 23, 26-27, 34-36, 43, 194.